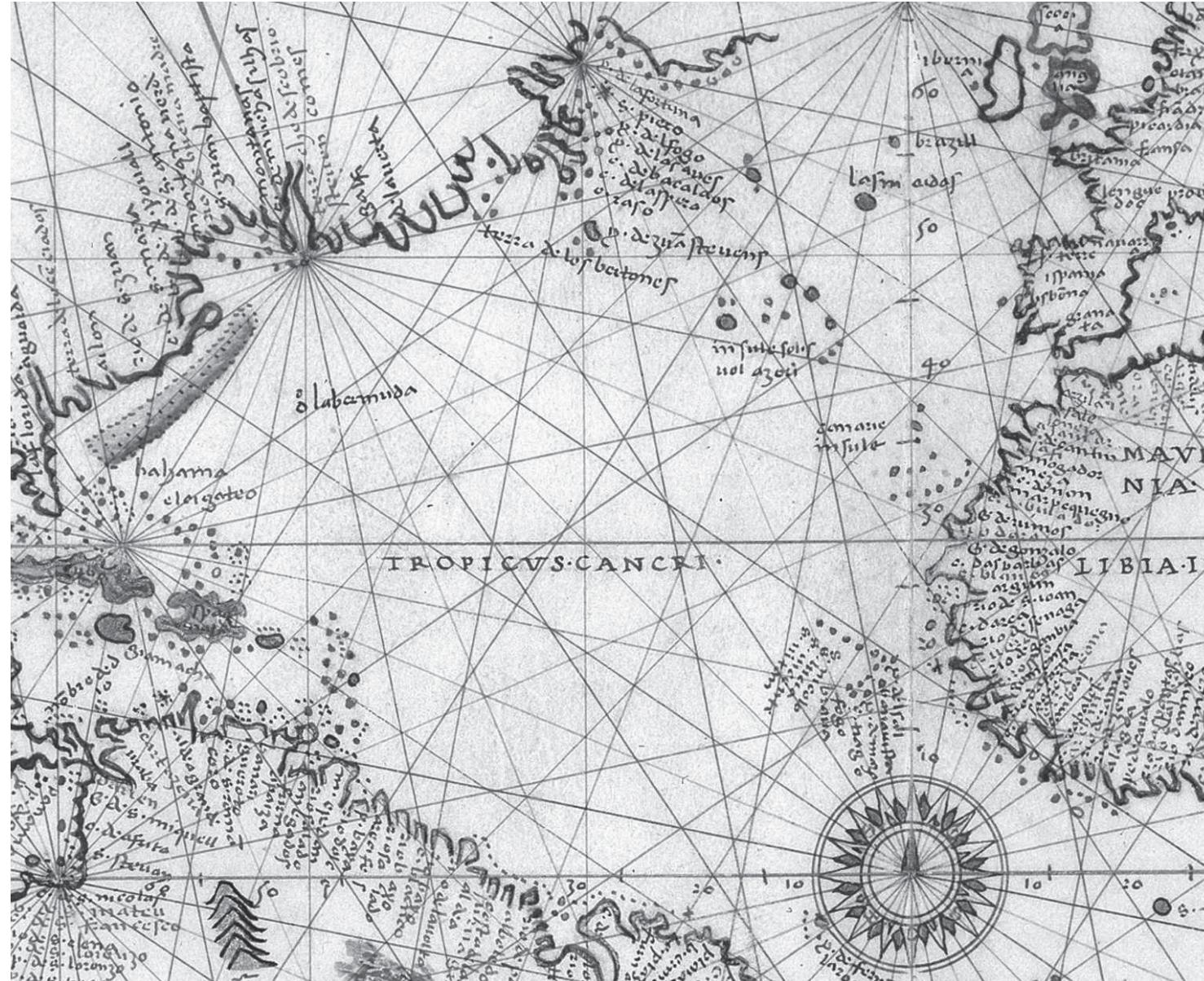

MUSEU D'HISTÒRIA
DE BARCELONA (MUHBA)
Plaça del Rei, s/n.
08002 Barcelona
Tel.: 93 256 21 00
Fax: 93 315 09 57
museuhistoria@bcn.cat
www.museuhistoria.bcn.cat/quarhis

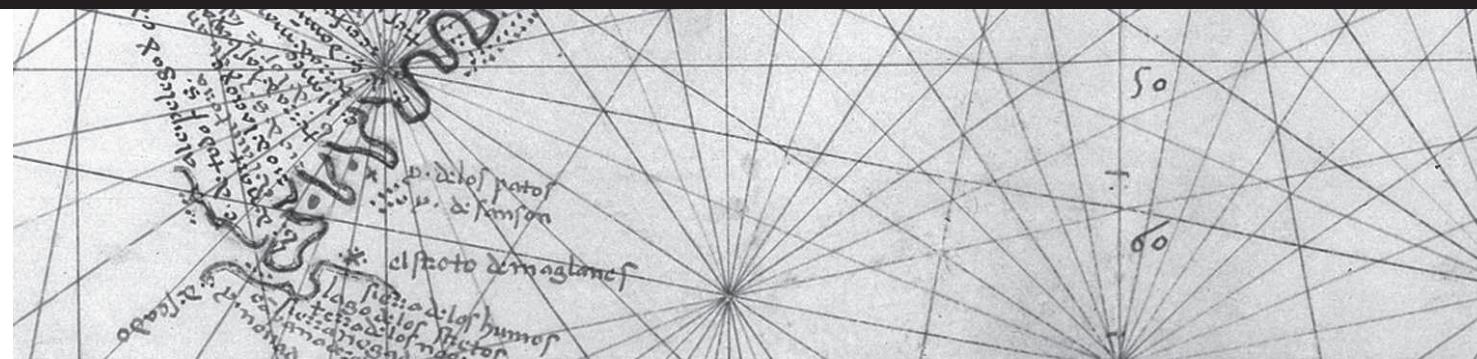
Ajuntament
de Barcelona

QUADERNS D'ARQUEOLOGIA I HISTÒRIA DE LA CIUTAT DE BARCELONA

BARKENO | BARCINO | BARCINONA |
BARŠALŪNA | BARCELONA |

quarhis
ÉPOCA II · ANY 2017 · N.13 · ISSN 1699-793X
256 PÀGINES · BARCELONA

quarhis|13

A

Pau Verrié

Alberto López Mullor

In Memoriam

Editor: Museu d'Història de Barcelona (MUHBA) Institut de Cultura Ajuntament de Barcelona	Consell de redacció: Xavier Aquilué (MAC) Julia Beltrán de Heredia (MUHBA) Josep Guitart (UAB) Josep M. Gurt (UB) Albert López (DiBa) Magí Miret (GC) Carme Miró (ICUB) Miquel Molist (UAB) Isabel Rodà (UAB)	Avaluadors externs: Luis Caballero Zoreda Carmen Fernández Ochoa Sauro Gelichi Jean Guyon Simon Keay Bernat Martí Lucy Vallauri Desiderio Vaquerizo Giuliano Volpe	Alberto León Muñoz Assumpció Malgosa i Morera Pedro Mateos Cruz Josep Maria Nolla Brufau Lauro Olmo Enciso Josep Maria Palet Martínez Antonio Pizzo Juan Antonio Quirós Castillo Santiago Riera Mora Jacques Thiriot Josep Maria Vila Carabassa	Control gràfic: Emili Revilla	ISSN 1699-793X
Director MUHBA: Joan Roca i Albert			Disseny gràfic: PFP (Quim Pintó, Montse Fabregat)	Dipòsit legal B-9715-2005	
Direcció Quarhis: Julia Beltrán de Heredia				© dels textos els autors © de l'edició	
Secretaria de redacció: Vanesa Triay		Altres avaluadors 2012-2017: Carmen Aranegui Gascó José Beltrán Fortes Gian Pietro Brogiolo Francesc Burjachs Claudio Capelli Carlo Ebanista Albert García Espuche Carmen Guiral Pelegrín Sonia Gutiérrez Lloret	Realització: Edicions Hipòtesi, SL	Museu d'Història de Barcelona Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona Plaça del Rei, s/n 08002 Barcelona Tel.: 93 256 21 00 Fax: 93 315 09 57 www.museuhistoria.bcn.cat/quarhis	
			Impressió: Índice Arts Gràfiques, SL	Imatges de la coberta: Battista Agnese. 1544. Biblioteca Nacional de España, Fondo Res. 176 (4-5).	
				Imatges contracoberta: Emili Revilla	

QUADERNS D'ARQUEOLOGIA I HISTÒRIA DE LA CIUTAT DE BARCELONA

| BARKENO | BARCINO | BARCINONA
BARŠALŪNA | BARCELONA |

quarhis

ÈPOCA II·ANY 2017·NÚM.13·ISSN 1699-793X
184 PÀGINES · BARCELONA

Ajuntament
de Barcelona

8-9 IN MEMORIAM

EN RECORD DE PAU VERRIÉ, HISTORIADOR I ARQUEÒLEG

ANNA M. ADROER

ALBERTO LÓPEZ MULLOR

JULIA BELTRÁN DE HEREDIA BERERO

12 DE LA MEDITERRÀNIA A L'ATLÀNTIC, VIA BORDIGHERA. A TALL DE PRESENTACIÓ

JOAN ROCA I ALBERT

13 EDITORIAL

JULIA BELTRÁN DE HEREDIA BERERO

LA CERÀMICA SOTA LA LUPA

16-67 CERÀMICA, TECNOLOGIA I TRANSFERÈNCIES. ELS CENTRES PRODUCTORS
DEL PROJECTE TECNOLÒGIC

MARISOL MADRID I FERNÁNDEZ | CRISTINA FERNÁNDEZ DE MARCOS GARCÍA | CRISTINA P. BARRACHINA | JULIA BELTRÁN DE HEREDIA BERERO | SERGIO ESCRIBANO-RUIZ | JAVIER G. IÑÁÑEZ | SAMANTHA G. FERRER | ROBERTA DI FEBO | FERNANDO DE AMORES CARREDANO | JAUME BUJEDA I GARRIGÓS

NOTES I ESTUDIS

70-89 L'ASSENTAMENT DE LA PLAÇA DE LA GARDUNYA A INICIS DEL II MIL·LENNI: NOVES DADES SOBRE LES OCUPACIONS DE L'EDAT DEL BRONZE INICIAL AL PLA DE BARCELONA
ALBERT VELASCO ARTIGURES | NOEMÍ TERRATS JIMÉNEZ | ANNA GÓMEZ BACH | MIQUEL MOLIST MONTAÑÀ

90-111 NUEVOS DATOS SOBRE LAS PINTURAS DEL AULA O SALA DE RECEPCIÓN DEL OBISPO DEL PRIMER GRUPO EPISCOPALDE BARCELONA, SIGLOS V-VI
CARMEN GUIRAL PELEGRÍN | JULIA BELTRÁN DE HEREDIA BERERO | LÍDIA FONT I PAGÈS

112-135 LOS CONTACTOS COMERCIALES EN BARCELONA A TRAVÉS DE LA CERÁMICA: ORIENTE (SIRIA, EGIPTO E IRÁN) Y EL NORTE DE ÁFRICA, SIGLOS XIII-XV
JULIA BELTRÁN DE HEREDIA BERERO | NÚRIA MIRÓ I ALAIX

NOTICIARI

138-139 PROJECTE PREHISTÒRIA AL PLA DE BARCELONA

140-141 PRIMERS PAGESOS/BCN. LA GRAN INNOVACIÓ 7.500 ANYS

142-144 FICTA VITRO LAPIS: LAS IMITACIONES DE PIEDRAS EN VIDRIO EN LA HISPANIA ROMANA

145-146 SOCIAL AND CULTURAL DETERMINANTS OF COMMUNITY WELFARE IN THE WESTERN ROMAN EMPIRE: ANALYSIS AND INTERPRETATION OF VITAMIN D DEFICIENCY

147-148 ARCHAEOLOGICAL AUTOMATIC INTERPRETATION AND DOCUMENTATION OF CERAMICS — ARCHAIDE (693548). AVENÇOS DE LA PRIMERA ANUALITAT

149-151 FRANCISCA PALLARÉS I LA BARCELONA ROMANA. EN RECONEXEMENT D'UNA TRAJECTÒRIA

153-155 BIBLIOGRAFIA PUBLICADA SOBRE ARQUEOLOGIA DE BARCELONA

157-160 TEXTOS EN CATALÀ. SÍNTESIS

161-163 TEXTOS EN CASTELLANO. SÍNTESIS

165-169 ENGLISH TEXT. SUMMARY

171-175 TEXTES EN FRANÇAIS. RÉSUMÉ

177-181 NORMES DE PRESENTACIÓ D'ORIGINALS A QUARHIS

**BIBLIOGRAFIA PUBLICADA
SOBRE ARQUEOLOGIA
DE BARCELONA**

- ALCUBIERRE, D.; ARDIACA, J.; ARTIGUES, P. LL.; LLOBET, S. 2016. "Resultats preliminars de la nova intervenció arqueològica a la vil·la romana del Pont del Treball a Barcelona". *Tribuna d'Arqueologia 2013-2014*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Barcelona. pp. 271-312.
- BELTRÁN DE HEREDIA BERERO, J. 2016. "Nuevos datos sobre el primer cristianismo en *Barcino*: los orígenes de la iglesia de Sant Just i Pastor de Barcelona". *XVI Congressus Internationalis Archaeologiae Cristiana, Costantino e i Costantinidi; l'Innovazione Costantiniana, Le Sue Radici e i Suoi Sviluppi*. Roma (2013. pp. 1549-1566.
- BELTRÁN DE HEREDIA BERERO, J. 2016. "Les seus episcopals de Barcelona". *Arquitectura Romànica a Catalunya, Puig i Cadafalch*. ICAC. Barcelona. pp. 447-466.
- DDAA. 2016. *Anuari d'Arqueologia i Patrimoni de Barcelona 2014*. Institut de Cultura. Barcelona.
- GÓMEZ, A.; MOLIST, M. 2016. "Caserna de Sant Pau del Camp (Barcelona): Noves dades pel Neolític antic cardial del nord-est Peninsular". *Cypsela*, 20. Barcelona. pp. 9-23.
- GÓMEZ, A.; MOLIST, M. (ed.) 2016. *La prehistòria al Pla de Barcelona. Documents per a una nova síntesi*. Documents, 11. Museu d'Història de Barcelona. Institut de Cultura. Barcelona.
- MIRÓ I ALAIX, C. 2016. "Las murallas medievales y modernas de Barcelona. "Si vis pacem, para bellum". *Actas II Jornadas de Patrimonio Defensivo de Època Moderna*. Universitat de Barcelona. Grup de Recerca DIDPATRI. Barcelona. pp. 65-76.
- MIRÓ I ALAIX, C. 2016. "El Servei d'Arqueologia de Barcelona, un servei municipal per fer conèixer l'arqueologia i el patrimoni al ciutadà". A DÍAZ-ANDREU, M.; PASTOR PÉREZ, A.; RUIZ MARTÍNEZ, A. (coords.) *Arqueología y comunidad. El valor social del patrimonio arqueológico en el siglo XXI*. Jas Arqueología Editorial. Madrid. pp. 243-257.
- MIRÓ I ALAIX, C.; ORENGO, H. A. 2016. "El Rec Comtal. Espai, temps i escala". *Auriga. Revista de divulgació i debat del món clàssic*, 82. Barcelona. pp. 6-10.
- PIQUÉ, R.; RAVOTTO, A.; LÓPEZ BULTÓ, O. 2016. "Roman wells of north-eastern Iberian Peninsula: Landscape and use of wooden resources". *Quaternary International*, 404/A. pp. 104-113.
- RAMOS RUIZ, J. 2016. *Turó de la Rovira. Arqueologia d'un conflicte*. Premi d'Arqueologia Memorial Josep Barberà i Farràs. Tretzena edició. Societat Catalana d'Arqueologia. Barcelona.
- RODÀ, I. 2016. "Tarraco-Barcino en el Alto Imperio". *Coloquio Internacional. Las ciudades del poder en Hispania* (Lugo, octubre 2013). Revista de Historiografía núm. 25. Instituto de Historiografía Julio Caro Baroja. Universidad Carlos III. Madrid. pp. 245-272.
- SPYROU, M. et alli. (Tukhbatova, R.; Feldman, M.; Drath, J.; Kaciki, S.; Beltrán de Heredia, J; Arnold, S.; Castex, D.; Wahl, J.; Galimzyanov, I.; Herbig, A.; Bos, K.; Krause, J.) 2016. "Historical Y. pestis genomes reveal the Black Death as source of ancient and modern plague pandemics". *Cell Host Microbe*, 19. pp. 1-8.